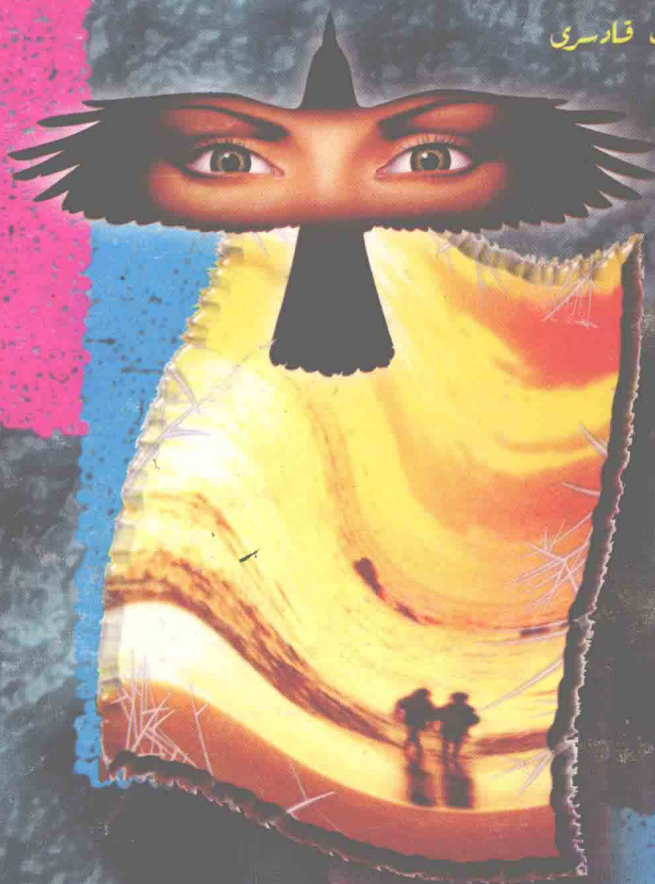

تەلەپ قادىرى

يارالانغان قوۋىش

شىنجاڭ خەلق نەشرىياتى

تەلئەت قادىرى

يارلانغان قۇش

شىنجاڭ خەلق

图书在版编目(CIP)数据

受伤的鸟:维吾尔文/太来提·卡德尔著. —乌鲁木齐:新疆人民出版社, 2000. 5

ISBN 7-228-05709-0

I. 受… II. 太… III. 诗歌—作品集—中国—当代—维吾尔语(中国少数民族语言) IV. 1227

中国版本图书馆 CIP 数据核字(2000)第 22972 号

责任编辑:巴力江·扎帕尔

封面设计:艾克拜尔·萨里

受伤的鸟(维吾尔文)

(诗集)

太来提·卡德尔 著

新疆人民出版社出版

(乌鲁木齐市解放南路 348 号 邮政编码 830001)

新疆新华书店发行

新疆司法印刷厂印刷

787×1092 毫米 32 开本 3.25 印张 2 插页

2000 年 5 月第 1 版 2000 年 5 月第 1 次印刷

印数:1-3000

ISBN 7 228-05709-0/L 2104 定价:6.00 元

مەسئۇل مۇھەررىرى: بارىجان زەپەر
مۇقاۋىنى لايىھىلىگۈچى: ئەكبەر سالھ

يارىلانغان قۇش (سونىتلار) تەلىمەت قادىرى

*

شىنجاڭ خەلق نەشرىياتى نەشر قىلدى
(ئۈرۈمچى شەھىرى جەنۇبىي ئازادلىق يولى 348-نۆ)

شىنجاڭ شىنخۇا كىتابخانىسىدىن تارقىتىلدى

شىنجاڭ ئەدلىيە باسما زاۋۇتىدا بېسىلدى

فورماتى: 787×1092 مىللىمېتىر، 1/32

باسما تاۋىقى: 3.25، قىستۇرما ۋارىقى: 2

2000 - يىل 5 - ئاي 1 - نەشرى

2000 - يىل 5 - ئاي 1 - بېسىلىشى

تراژى: 3000 - 1

ISBN7-228-05709-0/I. 2104

ناھاسى: 6.00 يۈەن

مۇھەررىردىن

تەلئەت قادىرى 1961 - يىل - 11 - ئاينىڭ 7 - كۈنى ئا.
تۇش شەھىرىنىڭ ئازاق يېزىسى تېجەن كەنتىدە دۇنياغا كەل-
گەن . 1984 - يىلى شىنجاڭ ئۇنىۋېرسىتېتىنىڭ ئەدەبىيات فاكۇل-
تېتىنى پۈتتۈرۈپ ، قىزىلسۇ ئوبلاستلىق 1 - ئوتتۇرا مەكتەپتە ئو-
قۇتقۇچىلىق قىلغان . 1994 - يىلى قىزىلسۇ پېداگوگىكا مەكتىپىگە
يۆتكىلىپ ئوقۇتقۇچىلىق قىلغان . 1996 - يىلى ئاپتونوم رايونلۇق
مائارىپ كومىتېتى ئوقۇتۇش تەتقىقات ئىشخانىسىغا يۆتكىلىپ
كەلگەن . ھازىر شۇ يەردە ئىشلەۋاتىدۇ . ئالىي لېكتور .
بۇ ئاپتۇرنىڭ 1998 - يىلى نەشر قىلىنغان « دۇئەلدىكى
شائىر » ناملىق كىتابىدىن كېيىن نەشر قىلىنغان ئىككىنچى كى-
تابى بولۇپ ، يېقىنقى يىللاردىن بۇيان يازغان بىر تۈركۈم سۈنپىت
لىرى كىرگۈزۈلدى .

مۇندەرىجە

1	 ئايسىز دالا
2	 يىتكەن ئۇۋا
3	 تېڭىقسىز يارا
4	 كۆرۈڭدىكى ۋەتىنىم
5	 ئاق قار
6	 سۆيۈلمىگەن كېچە
7	 كۈتۈش
8	 ئوغرى چىش
9	 بۇزۇلغان چۈش
10	 قۇش پەسلى
11	 قار ياغدىمۇ تاغلىرىڭغا بۇ قىشتا
12	 ئېرىقنىڭدا ئەگىزلىرىڭ ئاقتىمۇ
13	 قار ئارىلاش يامغۇر
14	 خالىساڭ
15	 ساڭا بېغىشلاپ
16	 ئىشتىن قايتىش ۋاقتىدا
17	 ئوغرىلىقچە سۆيۈش
18	 رەڭلىك ، رەڭسىز سۈرەتلەر
19	 باياۋان گۈلى
20	 مەڭگۈلۈك قىز
21	 ئازابلىق شەنبە

- 22 بىر جۈپ يېتىم قۇش
- 23 ئوتتۇز ئالتە ياشلىق يىگىت
- 24 نويا بىرنىڭ ئون توققۇزى
- 25 قارا پەرىشتە
- 26 دېكابر كېچىسى
- 27 قان يالقۇنى
- 28 گۇمان
- 29 قەرنە
- 30 چېكىنىشمۇ ياكى بېسىپ كىرىشمۇ
- 31 يارىلانغان قۇش
- 32 قىروۋ پەسلى
- 33 مۇزلاش ئالدىدىكى يۈرەك
- 34 ئاجرىماقتا
- 35 قىزنىڭ زەربىسى
- 36 ھالقىش
- 37 ئۆتۈنۈش
- 38 ئوغرىلانغان ئەقىدە
- 39 تۇيغۇمدىكى چۆچۈشلەر
- 40 يانۋاردىكى قارلىغاچ
- 41 خۇپىيانە بايرام
- 42 ئىككىنچى چېقىن
- 43 پارلاق تىرىلىش
- 44 ئۈرۈمچىنىڭ بىر قىزى
- 45 يىگىتلىك پەسلى
- 46 بۇ دېگەن - مۇھەببەت
- 47 تەتۈر بايان

- 48 سۈرتىمە ھەرگىز يېشىڭنى
- 49 تۇنجۇققان ھېسلار
- 50 قىزلىق جىلۋىسى
- 51 قۇرغاق سۆيگۈ
- 52 مەڭگۈلۈك كۈتۈش
- 53 بۆھران مەزگىلى
- 54 يىراقتىكى يەلكەن
- 55 ئاقىۋەت
- 56 تەڭرىنىڭ سوۋغىتى
- 57 تۈزىغان گۈل
- 58 ماڭا چۈشكەن چاقماقلار
- 59 ئەقىللىق ھاماقەت
- 60 ئىككى خىل مېجەز
- 61 پەرقلق سۆيۈش
- 62 مۇھەببەتكە قويۇلغان چېكىت
- 63 يەنە ئۇنىڭغا بېغىشلاپ
- 64 تۈزىماس گۈل
- 65 مەخپىي رېتىسپ
- 66 تىمىتاس ئىسيان
- 67 تاللاش
- 68 قارلىغاچ تۇمانلىرى
- 69 جىگدە چېچىكى
- 70 كۈندەشلىك
- 71 جاۋاب بەر
- 72 ئۆتكۈنچى يامغۇر
- 73 بىراق

74	تاشلاندۇق سۆيگۈ
75	سۆيگۈنىڭ بىر قانىتى
76	تەۋرىنىش
77	پېچەتلەنگەن يۈرەك
78	كەپتەر
79	يىراقتىكى ھەمراھ
80	غېرىبلىق نۇرى
81	چەكلەنگەن سوۋغا
82	بەختسىز بەخت
83	مۇھەببەتنىڭ ۋەتىنى
84	قىيامەتنىڭ بەلگىسى
85	دېڭىز ۋە ئارال
86	توي كېچىسى
87	ياۋا گىياھ
88	قەلبىمدىكى ئولجا
89	سۈرگۈندىكى مۇھەببەت
90	مەڭگۈ ئۆز پېتى
91	ئاقار يۇلتۇز
92	قەلبىمدىكى مەھبۇس
93	جەننەت كۈلى
94	دوزاخ گۈلى
95	ئىلاھ بەرگەن سەدىقە
96	ئىككىنچى كىچىك بىنا
97	مەڭگۈلۈك ئوۋ

ئايىسىز دالا

قاتتىم مەزمۇت چوققىلاردا مۇز بولۇپ ،
يالتىراتما ئەمدى ئۆڭگەن نۇرۇڭنى ؛
جۇلالاتما ، رەزگى ، ساختا تونۇڭنى ،
سۆيۈشلىرىڭ بىلىنمەكتە بەك سوغۇق .
ھىجران كېلىپ چەككىنىدە يۈرەكنى ،
سولاشماقتا قىزىلگۈللەر پورەكلەپ ؛
تۆكۈلگەن ياش ئوبرازىڭنى سۈرەتلەپ ،
گۇمران قىلدى بىر چىرايلىق تىلەكنى .
ئايىسىز قالدى بۈگۈن ئاخشام دالىلار ،
ئەتراپ جىمجىت ، مىسكىن تىنىق تارىلار ،
ئۆچتى ئاخىر شۇ ئۆيىنىڭمۇ چىرىغى .
مەن سەييارمۇ مەجبۇر بولغان كۆچۈشكە ،
باشلىماقتا مانا ئاخىر ئۆچۈشكە ،
يۈرىكىمدە قالغان ئاياغ ئىزلىرى .

يىتكەن ئۇۋا

پىلانېتلار ئاتلاپ كەلسەڭ مىڭ تەستە ،
قار قاپلىغان ئورمانلىققا گۈزەل قۇش ؛
يوقتۇر بىراق قوۋناق ئۇۋاڭ ئۆز - تونۇش ،
قۇچاق ئېچىپ تۇرغان چەكسىز ھەۋەستە .
بېسىپ كىرەر غېرىبىسىنغان ئاھاڭلار ،
زارىقىشتا كۈتكەن يالغۇز قەلبكە ؛
ئايلىنماقتا خۇددى بىر تال ھەرىكە ،
يۇلغۇن سۈپەت چېچەكلىگەن ئارمانلار .
تاشلاپ كەتتىڭ يۈرىكىڭنى ئورمانغا ،
قالسۇن دېدىڭ بەلكىم غايىب ئۇۋاڭدا ،
ياشماقچى بولغاندەكلا يۈرەكسىز .
ياشاپ يۈرسە يۈرىكى يوق بىر بەدەن ،
قۇچاقلىماق بولدى ئۇنى باشقا تەن ،
يۈرىكىڭنىڭ يوقلىقىدىن خەۋەرسىز .

تېڭىقسىز يارا

قەلبىمدىكى قالغان يارا تېڭىقسىز ،
كۆچۈپ قالدى قاچان ئاينىڭ يۈزىگە ؛
قىزنىڭ تۈندەك قارا ، سۈزۈك كۆزىگە ،
يېزىلغاندۇ قايسى خەتلەر يېزىقسىز .
مەن قەلبىڭدە تۇغۇلمىغان ۋۇجۇدمەن ،
كۆيۈك تاغلار يۈرىكىمدۇر يالىڭاچ ؛
مەن تەرەپكە ئاققىن تاڭدەك ياكى قاچ ،
مەن ئۈستۈڭدە لەيلەپ يۈرگەن بۇلۇتمەن .
قوندۇر مېنى قۇچىڭىدا بىر ئاخشام ،
بار گۈللەردە ئوراپ قويغان بىر ناخشام ،
تېڭىپ قويغىن پىچاق كەسكەن قولۇمنى .
يۈرىكىمنى قويۇپ شۇندا گۆرۈگە ،
ئاتلانماقچى قايتا يېڭى سەپەرگە ،
ئىزدەپ قېلىن قار قاپلىغان يولۇمنى .

كۆزۈڭدىكى ۋەتىنىم

قان تۆكمەكتە دولقۇنلارغا جۇلالىق ،
چوققىلاردا سۇنۇپ قالغان شەپەقلەر ؛
يورماقتا بىر - ئىككىدىن قەۋەتلەر ،
ھەررۇجەكتە بىردىن يۈرەك ئوراقلىق .
باردى ئىزلار بىر - ئىككىدىن كۆپىيىپ ،
خاتىرىلەر بۇندا يەنە نۇرلاندى ؛
ئاق تۆشەكتە تەنھا قەلب ئويغاندى ،
كىرىپكىدىن تارام يۇلتۇز ئۈزۈلۈپ .
قونۇپ قالدى شېرىن چۈشلەر ساھىلدا ،
قونۇپ قالدى ئۇنىڭ بىلەن بۇ دۇنيا ،
ئىشك چىكىپ يۈرەر پەقەت قەسىم .
چىچىڭ ياتار چۈشلىرىڭگە ئىلىنىپ ،
توزار خىيال شاماللاردەك سېلىكىپ ،
ئۇخلىمايدۇ كۆزۈڭدىكى ۋەتىنىم .

ئاق قار

ئېيتقىن ، چۈشەپ قالغانىمىنىڭ ئاق قارنى ،
شەپسىزلا ئويغىنىپتۇ ئاق ئالەم ؛
سەن تۇغۇلدىڭ ئاق دۇنيادا ئاق لالەم ،
كىم يوق دەيدۇ قار ئاستىدا باھارنى .
يۈزلىرىڭنى سۆيسە قارلار بىلىنمەس ،
يۈرىكىڭگە سىغماي قالدى شادلىقى ؛
لېكىن ، ماڭا كېرەك قارنىڭ ئاقلىقى ،
پەسىل بويلاپ ئۆچمەس ھەمدە ئېرىمەس .
تۇنجى قىش ۋە تۇنجى سەھەر ، تۇنجى قار ،
ئويغىتىدۇ يۈرەكلەردە ئوت - باھار ،
بولغاچقا ئۇ پاك دۇنيانىڭ سىماسى .
ياغسام دەيمەن تۇنجى قاردەك چۈشۈڭگە ،
ياغسام دەيمەن تاملارنىڭغا - ئۆيۈڭگە ،
بولۇپ قالسام پەقەت ئاقلىق مىسالى .

سۆيۈلمىگەن كېچە

مەن تاشلىنىپ قالغان مۇشۇ كوچىدا ،
مۇھەببەتنىڭ ھۇجرىسىغا تۇتاشقان ؛
تۇرساق ئەجەب بىز ئەمدىلا ئۇچراشقان ،
كەتتىڭ دەسسەپ پۇتلىرىڭنىڭ ئۇچىدا .
گۈگۈم كىرىپ كەلگىنىدە شەھەرگە ،
كۆلەڭگىگە ئايلانماقتا قىز - يىگىت ؛
ئايلانالمىدى قالدىم بۈگۈن ھەي ئىست !
گۈگۈم قىزى غايىب بولدىڭ قەيەرگە .
غەزەپلىنىپ قالدى سۆيگۈ ئىلاھى ،
كۆرۈپ قېلىپ يۈرىكىمنىڭ سىياقى ،
تاماكىنىڭ قالدۇقلىرى ئىچىدە .
شۇ كوچىدا قالدى مۇزلاپ قاردەك تەن ،
ئادەملەرسىز ياشىغاندەك يەر - ۋەتەن ،
سۆيۈلمەستىن ، سۆيۈلمىگەن كېچىدە .

كۈتۈش

سۆيگۈڭ كەلسە خاتىرەڭدە سېغىنىپ ،
سۆيۈپ قويغىن دالدىكى چېچەكنى ؛
ئۇ ئەسلىتىپ يىراقتىكى يۈرەكنى ،
ئالدىڭدىلا كەتسۇن قاردەك ئېچىلىپ .
كۆز يېشىڭنى قوشۇۋەتكىن يامغۇرغا ،
شادلىقىڭنى بەر دېڭىزغا ، تارتسا توي ؛
يۈرىكىڭنى قىرغاقلارغا كۆمۈپ قوي ،
كۆرسەتمىگىن قىزغانچۇق شۇ قىزلارغا .
ئاياغ باسما سۆيۈلمىگەن قەلبكە ،
سەن سىرداشما ئازابلانماس يۈرەككە ،
مازاق قىلار قەلبىسىز لەر سۆيگۈڭنى .
سەن يىغلىساڭ يىغلا كۆكتە يۇلتۇزغا ،
يىغلىمىغىن بىر قېتىممۇ شۇ قىزغا ،
پەرۋىش قىلغىن تەشتەكتىكى گۈلۈڭنى .

ئوغرى چىش

جاھاندىكى گۈزەل دېگەن نەرسىنىڭ ،
بولدۇ ئەڭ گۈزەل يېرى - زىننىتى ؛
بولغىنىدەك گۆھەرنىڭمۇ گۆھىرى ،
كۆزلىرىنى چارقاتقان ھەممىنىڭ .
دەريا گۈزەل ، گۈزەل بەكرەك دولقۇنى ،
تاغلار گۈزەل ، گۈزەل بەكرەك چوققىلار ؛
قەلب گۈزەل ، گۈزەل بەكرەك تۇيغۇلار ،
چېقىن گۈزەل ، گۈزەل بەكرەك يالقۇنى .
ئاھ ، شۇنىڭدەك تولغان بەدەن سەندىكى ،
ئويغاتمىدى ھېسلىرىمنى تەندىكى ،
ئوخشىمىدىڭ بىرلا يەردە ھېچكىمگە .
مەست قىلالماس چاچلىرىڭنىڭ قاينىمى ،
تېخى يەنە غۇنچىدەك لەۋ ئارمىنى ،
كۆيدۈم پەقەت بىرتال ئوغرى چىشىڭگە .